

ΒΙΒΛΙΑΡΑΚΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης
Συνεργασία: Πολιτιστικές Υπηρεσίες

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ**

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Γιάννα Θεοχάρους-Γκαντζίδου, πρώην Επιθεωρήτρια Τέχνης Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σύμβουλοι Εικαστικής Αγωγής
Σύμβουλοι Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Εικαστικής Αγωγής
(Επαρχιακό Γραφείο Παιδείας Λευκωσίας)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Γενεθλής Γενεθλίου, Επιθεωρητής Τέχνης Δημοτικής Εκπαίδευσης

Έκδοση: 2009-2010

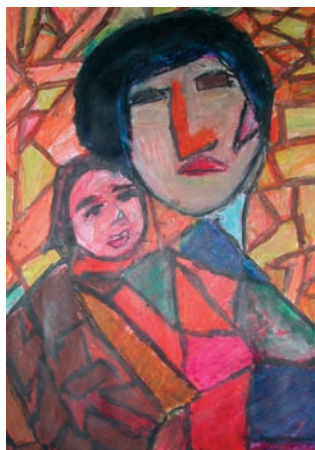
Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην Κρατική Πινακοθήκη στοχεύει στο άνοιγμα του σχολείου προς τον πολιτισμό με σκοπό την αισθητική καλλιέργεια και πολιτισμική εκπαίδευση των παιδιών μέσα από μια βιωματική προσέγγιση.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η θεματική ανάπτυξη του προγράμματος αφορά την έννοια της «Μητρότητας» (Μάνα και Παιδί). Η επιλογή της θεματικής βασίστηκε στα εξής:

- Είναι ένα θέμα που αφορά άμεσα το παιδί.
- Στην Κρατική Πινακοθήκη υπάρχουν αξιόλογα έργα Κύπριων καλλιτεχνών που εμπνεύστηκαν μέσα από την έννοια Μητρότητα.
- Στα σχολικά εγχειρίδια υπάρχουν κείμενα σχετικά με το θέμα αυτό, παρέχοντας τη δυνατότητα στο δάσκαλο να προσεγγίσει διαθεματικά την ενότητα.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για την αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος ο εκπαιδευτικός λαμβάνει υπόψη του τα πιο κάτω στάδια:

A Πριν από την επίσκεψη:

- ▶ Προετοιμάζει τους μαθητές για την έννοια «Μητρότητα», μέσα από επιλογή σχετικών κειμένων που υπάρχουν στα σχολικά εγχειρίδια, όπως:
 - Βιβλία Γλώσσας (Τάξη Στ')
 - Ενότητα 11: «Συγγενικές Σχέσεις»
 - Ενότητα 16: «Μουσεία»
 - Κυπριακό Ανθολόγιο
 - Μέρος Α' (για Γ' και Δ' τάξη), σελ. 73, 98, 99, 106, 127
 - Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων (Γ' και Δ' Δημοτικού) «Στο σκολειό του κόσμου», Σελ. 34, 36, 41

- ▶ Προετοιμάζει τους μαθητές για το χώρο που θα επισκεφθούν:

- Τι είναι η πινακοθήκη
- Τι περιμένουν να δουν εκεί
- Τι διαφορές και τι ομοιότητες έχει σε σχέση με το περιβάλλον του σχολείου
- Σε τι χρησιμεύουν οι πινακοθήκες

- ▶ Επεξηγεί τον τρόπο ορθής συμπεριφοράς σε μουσειακούς χώρους:

- Η πινακοθήκη είναι ένας δημόσιος χώρος στον οποίο υπάρχουν επισκέπτες και οφείλουν να τους σεβαστούν. Για όση ώρα βρίσκονται εκεί πρέπει να περπατούν προσεχτικά και να μιλούν χαμηλόφωνα.
- Στις πινακοθήκες υπάρχουν έργα τέχνης τα οποία είναι μοναδικά και αναντικατάστατα. Τα παιδιά απαγορεύεται να τα αγγίζουν γιατί μπορεί να τους προκαλέσουν ανεπανόρθωτη ζημιά.
- Το φαγητό και το ποτό απαγορεύεται σε όλους τους χώρους της πινακοθήκης.

B Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης:

- ▶ Συνοδεύει τους μαθητές του και έχει την ευθύνη για την ασφαλή μετάβαση των μαθητών προς και από την πινακοθήκη.

- ▶ Παραμένει στο χώρο καθόλη τη διάρκεια του προγράμματος και συνεργάζεται με τη Σύμβουλο του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Γ Μετά την επίσκεψη:

- ▶ Μπορεί να επινοήσει τρόπους για να συνδέσει την εμπειρία της επίσκεψης με άλλα θέματα του Αναλυτικού Προγράμματος. Προσεγγίζει διαθεματικά την έννοια Μητρότητα μέσα από το μάθημα της Τέχνης, της Γλώσσας και όποιου άλλου μαθήματος προσφέρεται.

- ▶ Παραδίδει επιλεγμένες εργασίες των μαθητών για σκοπούς έκθεσης στην Κρατική Πινακοθήκη (καθημερινά: 10:00 π.μ. - 4:00 μ.μ.)

Σημείωση: Ο χώρος της πινακοθήκης έχει διαμορφωθεί κατάλληλα για τις ανάγκες παιδιών με τροχοκάθισμα. Παιδιά με ειδικές ανάγκες μπορούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα με τον υπεύθυνο συνοδό τους.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στο μάθημα της Τέχνης

Τα παιδιά μπορούν:

- Να δημιουργήσουν ομαδικά ή ατομικά ζωγραφικά έργα με βάση τη θεματική του προγράμματος, με μεικτές τεχνικές.
- Να φτιάξουν υφασματογραφίες ή έργα κολλητικής.
- Να φτιάξουν τρισδιάστατα έργα με πηλό, σύρμα, άχρηστα υλικά.
- Να χρησιμοποιήσουν οικγενειακή τους φωτογραφία για να δημιουργήσουν έργο με τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Στο μάθημα της Γλώσσας

Τα παιδιά μπορούν:

- Να φτιάξουν εικονογραφημένη ιστορία σχετικά με την όλη εμπειρία ή με συγκεκριμένα στιγμιότυπα του προγράμματος.
- Να γράψουν ή να μαγνητοφωνήσουν ιστορίες, ποιήματα, διάλογους, εμπνευσμένα από τα έργα που μελέτησαν στην πινακοθήκη.
- Να παρατηρήσουν οικγενειακή τους φωτογραφία και να εκφραστούν προφορικά ή / και γραπτά.
- Να γράψουν σενάριο εμπνευσμένο από την επίσκεψη τους στην πινακοθήκη και να το δραματοποιήσουν.

Στο μάθημα των Μαθηματικών

Τα παιδιά μπορούν:

- Να συζητήσουν για τις μαθηματικές έννοιες (όπως δυοδιάστατα, τρισδιάστατα και γεωμετρικά σχήματα, επίπεδο, σημείο, γραμμή, σύμβολο, αναλογία, συμμετρία, ισορροπία, κλίμακα, προοπτική, όγκος, ρυθμός, επανάληψη, μοτίβο) που αποτελούν και μέρος της ανάλυσης ενός έργου τέχνης.

Στο μάθημα της Ιστορίας

Η πινακοθήκη αποτελεί μια εξαιρετική πηγή για εξερεύνηση της Ιστορίας.

Τα παιδιά μέσα από τα έργα που μελετούν μπορούν να αντιληφθούν ιστορικά γεγονότα και αλλαγές που έγιναν στη χώρα τους και σε άλλες χώρες, σε κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Απόχρωση ενός χρώματος: οι διαφορετικές μορφές που μπορεί να πάρει ένα χρώμα. Δημιουργείται με την προσθήκη ενός ή περισσότερων χρωμάτων σε ένα χρώμα, με την προϋπόθεση ότι το αρχικό χρώμα δεν θα χάσει το χαρακτήρα του.

Αυτοπροσωπογραφία: προσωπογραφία (πορτραίτο) ενός καλλιτέχνη ζωγραφισμένο από τον ίδιο.

Βασικά χρώματα: τα τρία καθαρά ατόφια χρώματα της ζωγραφικής, το κόκκινο, το κίτρινο και το μπλε. Με αυτά δημιουργούμε άλλα χρώματα.

Γλυπτό: τρισδιάστατο έργο το οποίο μπορούμε να το παρατηρήσουμε από όλες τις πλευρές. Μπορεί να είναι φτιαγμένο με πέτρα, ξύλο, πηλό, χαρτί, σύρμα, πλαστικό, μέταλλο ή με συνδυασμό διαφόρων υλικών.

Δευτερεύοντα χρώματα: το πράσινο, πορτοκαλί και μοβ. Αυτά προκύπτουν από την ανάμιξη δύο βασικών χρωμάτων:
κόκκινο + κίτρινο = πορτοκαλί
κόκκινο + μπλε = μοβ
μπλε + κίτρινο = πράσινο

Ελαιογραφία (λάδι): ο πιο γνωστός και συνηθισμένος τρόπος ζωγραφικής σήμερα. Ξεκίνησε τον 15ο αιώνα. Τα χρώματα του λαδιού διαλύονται με νέφτι ή λινέλαιο και απλώνονται στον καμβά. Μας προσφέρουν πολλές δυνατότητες τόνων και αποχρώσεων.

Θερμά και ψυχρά χρώματα: Τα θερμά χρώματα μας δίνουν την αίσθηση της ζεστασιάς. Είναι το κόκκινο, τα καφετιά, οι ώχρες, τα πορτο-καλιά, τα ροζ και μερικά κίτρινα. Τα ψυχρά χρώματα τα αισθανόμαστε κρύα. Είναι το μπλε, τα γαλάζια, τα πράσινα και το μελιτζανί.

Καλλιτέχνης: ο πνευματικός άνθρωπος που ασχολείται με οποιαδήποτε μορφή τέχνης, ο ζωγράφος, ο γλύπτης, ο μουσικός, ο ηθοποιός κτλ.

Καμβάς: ειδικό ύφασμα που εφαρμόζεται σε ξύλινο τελάρο και χρησιμοποιείται ως ζωγραφική επιφάνεια.

Κυβισμός: Σημαντικό κίνημα αφηρημένης τέχνης 20ου αιώνα. Οι κυβιστές ζωγράφοι αναλύουν και συνθέτουν τα αντικείμενα που ζωγραφίζουν σε γεωμετρικά σχήματα. Κύριοι εκπρόσωποι οι Πικάσο και Μπρακ.

Μοτίβο: το θέμα που επαναλαμβάνεται σε ένα έργο τέχνης.

Πινακοθήκη (γκαλερί): χώρος που σκοπό έχει τη συλλογή, την προστασία, τη συντήρηση και την έκθεση έργων τέχνης. Η πινακοθήκη μπορεί να είναι ιδιωτική, δημοτική ή κρατική. Υπάρχουν επίσης και εμπορικές πινακοθήκες που ασχολούνται με την έκθεση, αγορά και πώληση έργων τέχνης.

Προσωπογραφία (πορτραίτο): ζωγραφιά, σχέδιο ή φωτογραφία που παρουσιάζει ένα ή περισσότερα πρόσωπα υπαρκτά ή φανταστικά.

Σύγχρονη Τέχνη: η Τέχνη η οποία έχει δημιουργηθεί από το τέλος του 19ου αιώνα και αντανακλά ιδέες της σύγχρονης εποχής.

Σχήμα: ο χώρος που καταλαμβάνει μια επίπεδη επιφάνεια καθορισμένη από σύνορα τα οποία ορίζει το περίγραμμα, ή η αντίθεση του χρώματος, ή η αντίθεση της υψής της γύρω περιοχής. Το σχήμα αντιπροσωπεύει το θετικό χώρο σε μια σύνθεση, ενώ το πίσω μέρος είναι ο αρνητικός χώρος. Υπάρχουν οργανικά και γεωμετρικά σχήματα: τα οργανικά μοιάζουν με σχήματα της φύσης, ενώ τα γεωμετρικά είναι ακριβή και έχουν καθορισμένες ακμές και γωνίες.

Υφασματογραφία: έργο που έχει δημιουργηθεί με υφάσματα. Ο καλλιτέχνης κόβει τα υφάσματα στα σχήματα που θέλει και τα ράβει μεταξύ τους πάνω σε μια βάση-ύφασμα, ώστε να δημιουργηθεί σύνθεση.

Υφή: η αίσθηση που δίνει μια επιφάνεια π.χ. σκληρή, απαλή, τραχειά, λεία. Η υφή μπορεί να γίνει αισθητή με τη όραση (οπτική) ή / και με την αφή (απτική).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, *Η Παναγία του Λιοπετρίου*, λάδι, 1952
